

La censura de l'exposició fotogràfica de Tere Arcos aplicada per l'Ajuntament de València és l'últim episodi d'un seguit de coaccions de la dreta sobre els àmbits de la cultura, l'educació i la comunicació. Vet ací un informe d'aquesta correlació delirant.

Galeria de tisorades

Voleu dir que aquestes també les censuraran algun dia?

L'alumna de l'escola d'Arts i Oficis mirava les antigues escultures que ornamenten la façana de l'Ajuntament de València. Representen cossos nus, com els que la seua companya acadèmica Tere Arcos ha fotografiat per a l'exposició "Generaciones". La mostra és una reflexió sobre la tendresa, l'afecte i les relacions humanes que Arcos, de 23 anys, va intentar transmetre en una sèrie de 19 fotografies d'homes, nens i dones nus, despullats d'adipositats en forma de roba. Era, pensava Tere, una bona manera d'endinsar-se en la innocència de l'estima. Però no.

La veu del seu amo. Protagonitzant un dels episodis més absurds de la seua trajectòria, la dreta en el poder valencià ha decidit cancel·lar la paraula que tenia amb Tere Arcos d'exposar la seua obra, treball de final d'estudis que supervisava el fotògraf Francesc Jarque, al centre juvenil del barri d'Algirós. El 6 de maig, vespra de la inauguració de la mostra, la fotògrafa va ser advertida que no podia celebrar-se l'exposició. La regidora de joventut pel PP, Marta Torrado va revelar el motiu. "He sufrido presiones", va confessar a Tere. Com comenta la jove creadora,

"la regidora va tenir notícia que el diari *Las Provincias* faria una crítica molt dura contra ella per haver autoritzat l'exposició, que consideren depravada i incitadora a

"He sufrido presiones", va dir a Tere Arcos la regidora censora Marta Torrado, referint-se al control de 'Las Provincias'.

l'incest. Torrado, espantada, es va posar en contacte amb el mitjà que dirigeix María Consuelo Reyna i va dir que desautoritzaria l'exposició. Des del periòdic li contestaren que bé, encara que no podien deixar de dir que havia estat a punt d'autoritzar una mostra tan terrible, però que valorarien el gest."

I així va ser, el dia 7 de maig *Las Provincias* va advertir els seus lectors del degenerat error que havia estat a punt de cometre Marta Torrado —que ha rebutjat en tot moment parlar amb EL TEMPS—, i de la seua feliç rectificació. Al periò-

dic ningú no havia vist l'obra de Tere Arcos, només el díptic publicitari on hi ha la foto que surt a la portada d'aquest setmanari i un text de Jarque parlant de maternitat sensual i cossos "amb l'alegria natural de l'amor". Això va ser prou per considerar l'exposició classificada X, i perquè a l'ajuntament tothom tremolara davant del vertader poder i acabara executant els seus desitjos com si foren ordres. Per sort, la mostra —en realitat tan estimable com púdica— es pot contemplar ara a la galeria privada Gestalguinos de València. La contundència de les crítiques que ha rebut el consistori tan sols ha estat comparable a l'inexpugnable hermetisme explicatiu dels responsables de la censura. L'art és considerat motiu d'ofensa i d'escac i mat d'una moral d'opereta.

Uns crits que assoliren un timbre delirant dos anys enrere. Llavors, la sala pública Parpalló (depenent de la Diputació, en mans aleshores de l'administració socialista) oferia una doble mostra fotogràfica: la de l'autor japonès Nobuyoshi Araki i la del nord-americà Larry Clark. El primer és conegut com "el captivador d'ànimes", un creador que flirteja amb el sadomasoquisme i la provocació. Larry Clark, director de la pel·lícula *Kids*, és el fotògraf del dolor de l'adolescència i de la crueltat com-

RAFA GIL

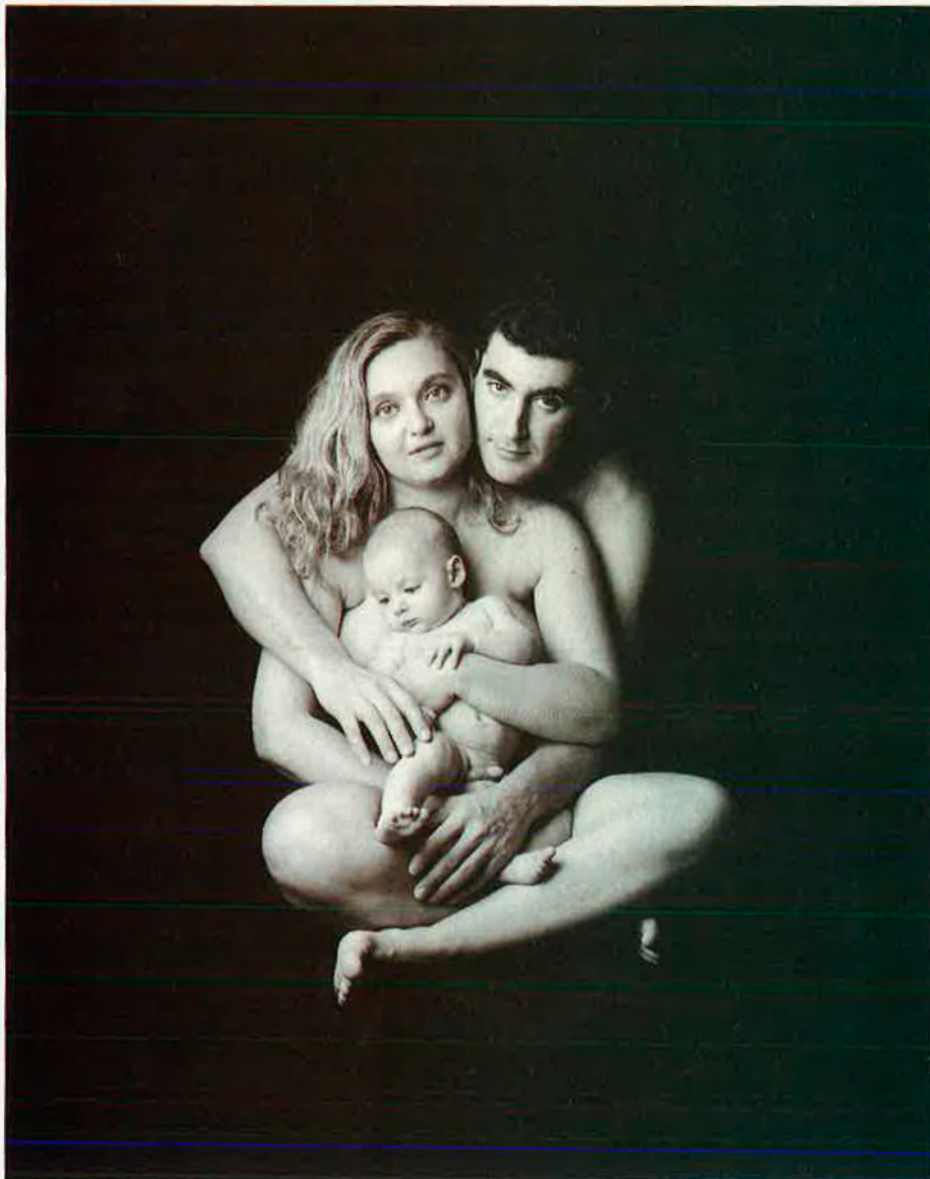

Pàgina anterior,
autoretrat de
Tere Arcos. Dalt,
l'artista posa
davant d'una
fotografia seua.

TERE ARCOS

TERE ARCOS

plice de la droga. Tots dos són respectats en extrem per la majoria de la crítica internacional.

Coincidint amb la jornada de reflexió de les eleccions europees del 12 de juny del 94, el diari *Las Provincias* va esgrimir les seues armes abominant l'exposició i clamant al cel perquè el PSOE esmerçava fons públics en el foment de la violència, la pornografia i les drogues. Precisament, l'obra de Clark aconsegueix l'efecte contrari: el rebuig a tot això. Però, sense importar-li, el diari *Abc* també es va escandalitzar. Increïblement, va fer portada del tema per a la seua edició estatal comparant Clementina Ródenas –presidenta de la Diputació de València en aquell moment–, de qui depenia la Parpalló, amb el duc de Feria, empresonat per perversió de menors. La campanya, paradoxalment, va aconseguir que més d'un centenar de personalitats del món cultural de l'estat espanyol –entre elles el filòsof recentment traspasat José Luis Aranguren, l'actual director de la Institució Valenciana d'Estudis i Investigacions (IVEI), Agustín Andreu, el director de cinema Fernando Trueba i la plantilla de l'IVAM– signaren un manifest rebutjant un acorralament amb clares connotacions polítiques. Cal recordar també que *Las Provincias*, que tant demanava la immediata clausura de l'exposició, ha donat el seu sagrat vist-i-plau als successius cicles de films gore –divertit i intrascendent gènere conegut com *cine escombraria*, excepcionalment sanguinari– que a la Mostra de Cinema del Mediterrani s'han anat programant des que el PP té el poder municipal.

Més enllà de l'entossudiment en matèria de moral plàstica i de terror davant qualsevol proposta que signifiqui un risc intel·lectual estètic, algunes exposicions han patit grans dificultats a València per motius encara més primigenis. Per exemple, la llengua. És el cas de la mostra "Paisatge de paret", dels joves creadors Anna Moner i Sebastià Carratalà. Hauria d'haver quedat exposada a finals del 95 al Club Diario Levante, però no va ser així perquè, com diuen ells, la

TRE ARCOS

**“¡Aquí no hay ni jinete ni caballo!”,
exclamà Vicent
González Lizondo
abans de prohibir
la maqueta del
monument a
Tirant lo Blanc.**

direcció de la sala els va qüestionar fins al final la conveniència de fer el catàleg de l'obra en català. El motiu argüït era que aquest catàleg se subvencionava mitjançant un conveni amb l'Institut Valencià de la Joventut (IVAJ), en mans d'UV, des del pacte PP-UV de les passades eleccions autonòmiques. Els artistes no van acceptar de renunciar a la llengua, ho consideraven una hipocresia. Juan Lagardera, cap de la sala, nega que hi haguera qualsevol tipus de censura: “només els vam fer reflexionar, els vam dir que era una decisió delicada fer el catàleg en unes normes contràries a les defensades pels subvencionadors del catàleg, i els recomanàrem utilitzar el castellà. Ells van decidir no exposar”. L'IVAJ, al seu torn, diu que no sap res de l'esmentat catàleg i que tot

va ser centralitzat pel Club Diario Levante. Finalment, l'exposició, basada en una trobada interior amb l'essència de la idea de paisatge, es va poder contemplar a la dinàmica galeria municipal d'art d'Alfàfar Edgar Neville. La sala ha pagat car al llarg de la seua història la voluntat de recerca, com quan en 1995 va ser censurada i clausurada per l'anterior alcalde socialista del poble, José Martínez Chust, qui considerava que l'art contemporani no s'ajustava “a les necessitats culturals del municipi”. Amb el nou alcalde, Joan Josep Baixauli, i amb el suport de la Caixa d'Estalvis del Mediterrani (CAM) ha estat reoberta, i ara dona cabuda a una altra exposició que l'IVAJ també ha entrebancat. Es tracta d'“Où sont les clefs?”, una instal·lació d'elements autònoms de Susana Vidal sobre la

difficultat de la comunicació. L'artista fou becada per l'IVAJ per estudiar a Grenoble, però a la tornada ha hagut de fer-se a la idea que la institució ja no la promocionaria més “per falta de pressupost”.

Canvi des del canvi. Precisament, l'entrada d'UV.—el partit que ara controla l'IVAJ— en el govern municipal de València del braç del PP, va obrir una de les èpoques més fecundes pel que fa a la censura. L'alcaldesa Rita Barberà va cedir a la regidora regionalista María Dolores García Broch l'àrea de Cultura i va iniciar així un seguit de revenges contra la política practicada pels gestors socialistes que la precediren —els quals, irònicament, havien cedit nombroses vegades a les pressions culturals de la dreta. La primera de les cen-

En aquestes pàgines, una selecció de les imatges més ressenyables de la mostra 'Generaciones'. L'obra d'Arcos busca la sinceritat a través de la nuesa. Però per a l'ajuntament i *Las Provincias*, inciten a la depravació.

LARRY CLARK

RAFA GIL

SUSANA VIDAL

Dalt del tot, una esgarrifosa i excepcional fotografia de la mostra de Larry Clark a la sala Parpalló, que va fer bramar fins a l'afonia Las Provincias i Abc. Baix, l'artista plàstica valenciana Susana Vidal, que exposa una mostra de la seua obra –com la foto del costat– a la galeria Edgar Neville.

La raó per prohibir 'Per a argumentar' és la transcripció, en una edició anterior del llibre, de cintes del cas Naseiro.

sures s'aplicà contra el monument que havia de commemorar els 500 anys de la publicació del *Tirant lo Blanc*. L'obra guanyadora del concurs públic convocat pel PSOE va ser del ceramista Enric Mestre, qui presentà una composició de caire abstracte que no va agradar als nous governants. Com recorda l'ex-regidor socialista de Cultura, Roberto Cantos, l'unionista González Lizondo exclamà en veure la maqueta projectada: "*Un jinete ha de ser un jinete y un caballo, un caballo. ¡Y aquí no hay ni jinete ni caballo!*". L'ajuntament, per tant, es negà a instal·lar-la, com s'havia acordat. Recentment, l'Ajuntament d'Alboraia ha recuperat el monument. Però decididament Joanot Martorell i la seua obra no són

sants de la devoció dels dirigents municipals. Un estudi sobre l'anàlisi estilística del *Tirant lo Blanc* dels investigadors Salvador Pons Borderia i Ofèlia Sanmartín Bono va ser segrestat per estar escrit en català i va ser avortada l'exposició "El món de Joanot Martorell", ideada per la historiadora Angelina García. També van ser "abduïts" els llibres *La Ciutat Vella com a recurs educatiu* i *La Ciutat de València del segle XIII*.

En la mateixa línia, però amb una maniobra més grotesca, la corporació municipal va decidir arrancar el primer full de tots els catàlegs de l'exposició del pintor alacantí Canavese, aprovada pel govern anterior. Aquesta pàgina era una introducció a càrrec del mateix artista redactada en un acurat català.

Una pràctica també utilitzada contra la música, com es va demostrar amb l'enigmàtica desaparició de lots de discs de les Trobades de Música de la Mediterrània en les seues edicions de 1987, 1988 i 1989. El material, que va ser editat en la campanya electoral de 1991, contenia interpretacions de Maria del Mar Bonet, Irene Papas, Domenico Modugno i altres artistes igualment ressenyables i es conservava emmagatzemat en espera de la resolució electoral. A hores d'ara, ningú no sap on es troben els vinils. Al mateix temps, el Palau de la Música, en poder de la també regionalista María Irene Beneyto, mutava l'idioma dels programes de mà del català al valencià secessionista. Malgrat que el PP ja no necessita UV en l'ajuntament, Beneyto continua al capdavant del primer auditori musical del país.

El setge educatiu. La censura s'ha anat estenent de l'ajuntament a la Generalitat, a mesura que el PP ha ampliat el seu poder. Així, una de les primeres decisions del conseller d'Educació i Cultura Fernando Villalonga va ser prohibir l'ús escolar del llibre de text *Per a argumentar* amb l'excusa d'uns informes tècnics que afirmaven que no reflectia els principis d'igualtat de sexes, ni fomentava hàbits de comportament democrà-

tic. La veritat és que la Conselleria havia decidit no homologar el llibre vuit dies abans que la comissió tècnica es reunira. La verdadera raó és, possiblement, que, en una edició anterior, el llibre havia inclòs les transcripcions de converses telefòniques del "Cas Naseiro", que afectaven presumptes casos de corrupció dins del PP. De fet, la darrera decisió del conseller Villalonga, abans d'anar a Madrid a ocupar la secretaria d'estat de Cooperació Internacional i Iberoamericana, ha estat homologar el llibre.

Els alumnes de les escoles tenen també a veure amb un altre cas de coacció. Xiquets i xiquetes d'escoles valencianes foren els encarregats de compondre el *Mural per la Llengua*, una ambiciosa obra de Xavier Mariscal que estava integrada per petits ninots que els menuts pintaren al seu gust. Aquest mural, compost el 6 de maig de 1995 en una trobada d'alumnes organitzada per la Federació d'Escola Valenciana, havia d'instal·lar-se al Centre Cultural de la Beneficència, dependent de Diputació, se-

gons un compromís dels seus responsables. Però quan el poder canvià de mans, del PSOE al PP, la Diputació es va desentendre de l'obra i va impedir que s'exhibira en aquest museu.

Intensificant el caos educatiu, l'alcalde d'Albal, Agustín Zacarés, es va negar aquest curs a subvencionar als escolars del poble els llibres de text d'ensenyança en valencià, però no els de castellà. Aquesta vulneració de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, que garanteix l'ensenyament de la nostra llengua, no és estranya venint de qui ho fa. Zacarés s'ha declarat nombroses vegades franquista, i el seu anticatalanisme arriba a quotes esperpèntiques. L'alcalde, que governa amb el suport del PP, davant de les protestes de les mares afectades per la mesura educativa es va mostrar incommovible. Més encara: Zacarés va prendre després la decisió de becar únicament els alumnes no matriculats en les línies en valencià, decisió que fou denunciada al Síndic de Greuges per la Federació d'Escoles Valen-

cianes. Un altre alcalde, aquesta vegada del PP i a Bocairent va protagonitzar un altra acció lesiva. L'edil Juan Sanchis, director també del col·legi local Lluís Vives, va impedir que una professora convocada per la Conselleria d'Educació informara els pares d'alumnes de l'escola sobre els avantatges de les línies d'ensenyament en valencià. A la mestra no se li va donar cap explicació sobre la mesura.

El desgavell persecutori contra l'idioma ha estat present des del 91 a la ciutat de València amb la coalició de govern entre regionalistes i populars. Van desaparèixer els rètols amb paraules normatives, i les impremtes que feien targetes personals per als regidors van rebre l'ordre de no escriure cap accent ni paraula en català.

El paroxisme va esdevenir un desplegament de força autènticament juràssic. La regidora de cultura, García Broch, va decidir canviar del català correcte al seu valencià tots els cartells explicatius del museu paleontològic de la ciutat, començant per l'accent de "pa-

Fotografies de Larry Clark i Nabuyoshi Araki pertanyents a l'exposició de la Parpalló. Tot i les seues diferències, els creadors estan units per l'amor a la provocació mitjançant la utilització de l'objectiu fotogràfic com un ganivet.

NABUYOSHI ARAKI

ARXIU / RAFA GIL

Dalt, un instant de la manifestació del dia 27 d'abril, que va ser ignorada informativament per Ràdio 9 i Canal 9.

A la dreta, la falla de la plaça del País Valencià de 1996.

L'ajuntament, en una glorificació a la castedat, va decidir ocultar els genitals de la figura del cavall perquè la sensibilitat dels reis d'Espanya no se sentira moralment ferida en la seua visita a València.

Al costat, peça de l'atribolada exposició d'Anna Moner i Sebastià Carratalà. Censurada per ser concebuda en català.

leontològic", paraula a la qual —com es comenta als passadisos del consistori— sempre havia desitjat "clavar-li mà". "No quedarà ni una paraula en català, coste el que coste!", solia a respondre quan altres regidors la criticaven. Així, dins d'un museu visitat per centenars d'escolars, es poden trobar frases descriptives com "*la tinta dels cefalopodos va ser comercialisada pels chinencs*" o la "*chafada*" de tal dinosaure. A la seua bústia, l'organització rep mensualment 40 cartes d'estudiants protestant contra l'aberració idiomàtica en una sala que es pressuposa transmissora de cultura.

Reserva espiritual i carnal. Com a conseqüència previsible de la censura cultural i lingüística, la dreta valenciana s'erigeix també en garant espiritual d'Occident. La direcció del Servei Valencià de Salut va fer dos mesos després de guanyar les eleccions autonòmiques una casta recomanació: que les funcionàries s'acurtaren l'escot dels vestits i s'allargaren les faldilles. La nova moda ha imposat a la casa les faltes de tub i ha reservat les mini per al cap de setmana.

Continuant aquesta ona moralista, alguns professors del Centre d'Ensenyaments Integrats (CEI) de Xest consideren que una circular distribuïda pel nou director la passada setmana pot constituir un bon model de la moral educativa que promourà el PP ara que ha arribat al govern central. El director del centre, Vicente Arroyas, indicava als alumnes a la seua nota:

LEVANTE-FERRAN MONTENEGRO

L'ajuntament va censurar un cartell publicitari de la firma texana Pepe Jeans perquè la model de la foto mostrava els pits.

ARXIU / RAFA GIL

"És un costum sa quan arriben les incòmodes calors combatre-les alleugerint-nos de roba; aquesta canvia la seua funció d'abric per la púdica només. Malgrat tot, no és impediment perquè mantinguem les bones maneres de la decència en el vestir, especialment als locals concorreguts, com ara el menjador i la cafeteria". Un missatge digne de les institutius del segle XIX.

Però el consistori valencià ja es va avançar a Arroyas en la seua missió de cinyell de castitat mental. Quan es va estrenar fa més d'un any la darrera pel·lícula del director de cinema italià Tinto Brass, *El hombre que mira*, aquesta es publicitava en un primer moment als cartells anunciadors dels autobusos de l'Empresa Municipal de Transports (EMT) amb una il·lustració de les natges nues d'una xica. A les poques setmanes, el cul femení apareixia cobert per una faldilla superposada. La mateixa empenta moral va dur els dirigents del consistori a substituir durant la passada campanya de les eleccions municipals i autonòmiques els anuncis de la marca de texans Pepe Jeans on apareixia una jove amb els pits nus per d'altres on figurava darrere d'un xic, cobrint qualsevol corba vergonyant. No obstant, l'episodi més caricaturesc es va donar quan, en les passades falles, els reis d'Espanya van acudir a una *masclètà* durant una visita oficial. Al voltant de la falla de l'ajuntament, a la plaça del País Valencià, s'organitzava la principal exhibició pirotècnica de la ciutat, la que anaven a contemplar els monarques. Però la falla representava uns grans ninots sobre un cavall que tenia el seu sexe explícitament visible. Els governants van situar estratègicament una grua que impedia la visió dels genitals des del balcó de l'ajuntament, on se situaven els reis. L'honor estava salvat davant la corona.

Eduardo 'Manostijeras'. També actes socials han estat demostratius del tarannà democràtic del nou govern de la Generalitat valenciana, on s'evidencia clarament que el govern d'Eduardo Zaplana no considera tots els mitjans de co-

George Moustaki, en el recital a València d'homenatge a Ovidi Montllor. Fou menyspreat per TVV.

municació amb les mateixes mesures. Actes que han estat tradicionalment oberts i plurals s'han vist ara significats per tot el contrari. És el cas de la recepció de cap d'any, que el president de la Generalitat organitza per a la premsa. En la seua última edició, alguns mitjans, com ara EL TEMPS, no van ser convidats. La cosa no queda aquí, ja que els mitjans valencians en català han vist suprimida la partida econòmica que els pertocava per foment de l'ús del valencià. Això no afecta simplement els mitjans en valencià sinó que també discrimina d'altres per qüestions informatives. És el cas del diari *La Verdad* d'Alacant, que va ser "castigat" per la directora general de Mitjans de Comunicació, Genoveva Reig, perquè no li va agradar un titular de portada. Reig va retirar una invitació a un periodista de *La Verdad* per participar en el viatge a Brussel·les que Zaplana va realitzar el passat mes de setembre perquè el diari alacantí va titular en primera plana i entre cometes, ja que era una declaració del secretari d'Estat d'Indústria: "Alacant perd el Tribunal de Marcas per culpa de Zaplana". Potser tots hem perdut alguna cosa més.

Joan M. Oleaque / Àlex Milian

Sánchez Carrascosa i el garbell informatiu de TVV

El 27 d'abril es realitzaren a València diversos actes en commemoració del 25 d'Abril, aniversari de la batalla d'Almansa, que representà el colp definitiu als Furs de l'antic Regne de València. Entre els actes, una manifestació que va reunir 50.000 persones en defensa de la llengua i cultura dels valencians i un concert en homenatge a Ovidi Montllor. La televisió pública valenciana Canal 9 va reduir aquests actes a una informació de 20 segons en la qual només s'informava del recital. El mateix comitè d'empresa de Canal 9 i diversos sindicats, partits polítics i entitats socials i culturals valencianes criticaren la censura que significava ometre qualsevol referència a la manifestació.

El passat divendres, el director de TVV-Canal 9, Jesús Sánchez Carrascosa, va comparèixer davant la comissió de control RTVV de les Corts Valencianes i intentà deslliurar-se de les acusacions de censura amb l'única arma d'un vídeo amb la notícia que els informatius de l'ens públic havien donat sobre el concert. Això no va impedir als representants d'Esquerra Unida (EUPV) i PSOE de recordar-li tot el que la informació ometia. Com a resposta, Sánchez Carrascosa va demanar que li permeteren dirigir l'ens públic: "En última instància jo sóc el director i responsable del que fa Canal 9. Per això, m'han de permetre la part positiva de la meua feina, que és decidir quins temes i informacions són interessants per al nostre públic". Com han confirmat periodistes de l'ens, Sánchez Carrascosa exigeix conèixer el contingut de tots els espais de la TVV, des dels informatius fins als infantils, 48 hores abans de ser programats.

Davant la insistència de l'oposició, Carrascosa va afirmar contundentment que respectava totalment la Constitució i la Llei de creació de la RTVV. "Una altra cosa -va concloure amb confusa vehemència- és que vostès vulguen que fem publicitat dels projectes editorials d'Eliseu Climent, que això s'ho ha de pagar ell". Contra la censura en Canal 9, el Bloc de Progrés de l'Horta i el Camp de Morvedre han organitzat una acampada reivindicativa davant de la Televisió Valenciana, per reclamar que siga íntegrament en valencià, totalment pública i de qualitat. L'acampada es realitzarà els propers dies 31 de maig i 1 i 2 de juny.

La censura dels actes del 27 d'abril eren, a més, la culminació d'un menyspreu a la figura d'Ovidi Montllor. Uns mesos abans, la Generalitat valenciana va negar una ajuda econòmica per editar l'obra íntegra del cantant d'Alcoi. En l'àmbit municipal, el PP i UV van desestimar considerar el cantautor com fill adoptiu de la ciutat, tot i que José Ramón García Fuster, regidor de cultura pel Partit Popular, en una temptativa fènica va oferir al PSOE i EUPV fer fill predilecte de València el guia del blaverisme Vicente Giner Boira, a canvi del suport per reconèixer la figura de Montllor.

En la mateixa comissió de control de Radiotelevisió Valenciana, va comparèixer també Francisco Mora, director de Ràdio 9, qui va admetre que el cap de programes Pasqual Martorell va rebre pressions d'alts càrrecs de l'emissora per fer una llista de periodistes "incòmodes" -és a dir, desafectes a la coalició PP-UV en el poder- que finalment no es va materialitzar. Mora, al seu torn, va ometre informar sobre els actes del 27 d'abril i més d'una vegada ha manifestat als seus col·laboradors que Eliseu Climent només serà entrevistat a Ràdio 9 per damunt del seu cadàver.

L'encotillament de la informació radiofònica es fa palès també en d'altres mitjans de comunicació públics, com ara l'emissora municipal Ràdio Pego (Marina Alta), que depèn d'Unió Valenciana. L'Associació d'Usuaris de Ràdio Pego (AURP) ha denunciat repetidament que aquest mitjà es pot convertir "en un bastió publicitari de qui mana o en una mala imitació d'una emissora comercial convencional". J. M. O. / À. M.